

بررسی چالش‌های گزارشگری حسابداری پایداری در شرکت‌های ایرانی با تأکید بر استانداردهای IFRS S1 و IFRS S2

۱. بیان مسئله

در سال‌های اخیر، توجه به توسعه پایداری و مسئولیت‌های زیست‌محیطی، اجتماعی و حاکمیتی (ESG) به یکی از محورهای اصلی گزارشگری مالی تبدیل شده است.

هیأت استانداردهای بین‌المللی پایداری (ISSB) با انتشار استانداردهای IFRS S1 و IFRS S2 گامی مهم در جهت یکپارچه‌سازی گزارشگری پایداری در سطح جهانی برداشته است.

با این حال، در ایران اجرای گزارشگری پایداری با چالش‌های متعددی روبه‌رو است؛ از جمله نبود الزامات قانونی، ضعف زیرساخت‌های اطلاعاتی، کمبود آموزش حرفه‌ای، نبود فشار از سوی ذی‌نفعان و عدم همسویی نظام گزارشگری مالی با الزامات جدید بین‌المللی.

این تحقیق در پی شناسایی و تحلیل چالش‌های موجود در مسیر پیاده‌سازی گزارشگری حسابداری پایداری با تأکید بر استانداردهای IFRS S1 و IFRS S2 است.

۲. اهمیت و ضرورت تحقیق

اجرای موفق گزارشگری پایداری موجب افزایش اعتماد سرمایه‌گذاران، بهبود اعتبار اجتماعی شرکت‌ها و هم‌راستایی با استانداردهای بین‌المللی خواهد شد.

در ایران، نبود مطالعات کافی درباره چالش‌های اجرایی این گزارشگری، خلأیی مهم در ادبیات پژوهش ایجاد کرده است.

این تحقیق می‌تواند به تدوین سیاست‌های مؤثر در جهت پیاده‌سازی گزارشگری پایداری کمک کند.

۳. اهداف تحقیق

هدف اصلی:

شناسایی و تحلیل چالش‌های گزارشگری حسابداری پایداری در شرکت‌های ایرانی با تأکید بر الزامات IFRS S1 و IFRS S2

اهداف فرعی:

- بررسی میزان آشنایی مدیران مالی و حسابداران با مفاهیم گزارشگری پایداری
- شناسایی موانع نهادی، قانونی و اجرایی در استقرار گزارشگری پایداری
- ارائه پیشنهادهایی برای بهبود کیفیت گزارشگری پایداری

۴. سوالات و فرضیه‌های تحقیق

سوالات تحقیق:

۱. مهم‌ترین چالش‌های اجرای گزارشگری حسابداری پایداری در شرکت‌های بورسی ایران چیست؟
۲. تا چه اندازه آشنایی حسابداران و مدیران مالی با استانداردهای IFRS S1 و IFRS S2 بر اجرای گزارشگری پایداری اثر دارد؟
۳. عوامل نهادی، قانونی و فرهنگی چگونه بر کیفیت گزارشگری پایداری تأثیر می‌گذارند؟

فرضیه‌های تحقیق:

- بین میزان آشنایی مدیران مالی با IFRS S1 و S2 و کیفیت گزارشگری پایداری رابطه مثبت وجود دارد.
- چالش‌های نهادی و قانونی اثر منفی بر سطح اجرای گزارشگری پایداری دارند.
- فشار ذی‌نفعان موجب افزایش افشای اطلاعات پایداری می‌شود.

۵. روش تحقیق

نوع تحقیق: کاربردی – توصیفی (پیمایشی)

روش گردآوری داده‌ها: پرسشنامه و مصاحبه نیمه‌ساختاریافته

جامعه آماری: شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران

ابزار تحلیل داده‌ها: آزمون همبستگی، رگرسیون چندگانه و تحلیل عاملی تأییدی با نرم‌افزار SPSS و SmartPLS

۶. پیشینه تحقیق

مطالعات داخلی:

- صالحی و همکاران (۱۴۰۲): بررسی عوامل مؤثر بر افشای اطلاعات زیست‌محیطی در شرکت‌های ایرانی.
- صادقی (۱۴۰۱): نقش حسابداری پایداری در بهبود تصمیم‌گیری مدیران شرکت‌ها.

مطالعات خارجی:

- IFRS Foundation (2023), IFRS S1 and S2 Standards
- KPMG (2024), The Road to Sustainability Reporting under ISSB Standards
- Deloitte Insights (2024), Challenges in Implementing Sustainability Reporting Frameworks

۷. مدل مفهومی تحقیق

چالش‌های نهادی، قانونی، فنی و آگاهی حرفه‌ای ← کیفیت گزارشگری پایداری
(با نقش تعدیل‌کننده‌ی فشار ذی‌نفعان)

۸. واژگان کلیدی

گزارشگری پایداری، حسابداری پایداری، IFRS S1، IFRS S2، شرکت‌های بورسی، چالش‌های اجرایی